

**Opracowanie dotyczące wizyty przedstawicieli
Ministerstwa Finansów
na Słowacji,
której celem było zapoznanie się z funkcjonowaniem
i rozwojem słowackiego budżetu zadaniowego
i wieloletniego planowania wydatków, w kontekście
przystąpienia Słowacji do strefy Euro.**

WARSZAWA 2009

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ UNIĘ
EUROPEJSKĄ Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU
SPOŁECZNEGO W RAMACH PROGRAMU
OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Opracowanie dotyczące wyjazdu studyjnego przedstawicieli Ministerstwa Finansów na Słowację (Bratysława), organizowanego przez Ministerstwo Finansów we współpracy z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Bratysławie, współfinansowanego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Europejskiego Funduszu Społecznego.

---

1. Ogólna informacja o wizycie studyjnej i jej programie.

W wizycie studyjnej na Słowacji, uczestniczyli przedstawiciele kierownictwa i pracownicy polskiego Ministerstwa Finansów bezpośrednio zaangażowani w proces opracowywania metodyki oraz wdrażania budżetu zadaniowego. Wizyta została zrealizowana w ramach projektu mającego na celu przygotowanie polskiej administracji rządowej do wdrożenia budżetu zadaniowego w Polsce, współfinansowanego w ramach priorytetu V. Dobre Rządzenie, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Europejskiego Funduszu Społecznego.

W trakcie wizyty, która odbyła się w dniach 3-6 lutego 2009 r., przedstawiciele polskiego Ministerstwa Finansów odbyli szereg spotkań z osobami reprezentującymi słowackie instytucje, mające istotny wpływ w kształtowaniu budżetu zadaniowego Słowacji. Podczas spotkań przedstawiono prezentacje, które umożliwiły zapoznanie się z doświadczeniami z zakresu wdrażania i rozwoju nowej metody budżetowania. Problematyka dotycząca budżetu zadaniowego, omówiona została w bardzo szerokim zakresie – od procesu przygotowania budżetu oraz sposobu formułowania struktury budżetu zadaniowego, przez problematykę poprawnego określania celów i mierników, metody kontrolowania wyników, aż po organizację systemu informatycznego zbudowanego na potrzeby obsługi budżetu programowego oraz przystosowanie do jego potrzeb systemu sprawozdawczości budżetowej.

Niezwykle wartościową i cenną częścią wizyty była możliwość poznania doświadczeń osób bezpośrednio uczestniczących w tworzeniu nowego systemu budżetowania na Słowacji. Wymiana poglądów pozwoliła na zdobycie wielu bardzo ważnych informacji, które mogą okazać się niezwykle istotne w procesie wdrażania i rozwoju budżetu zadaniowego w Polsce.

Ważnym punktem wizyty było spotkanie z firmą PosAm, która odpowiedzialna jest za tworzenie, rozbudowę oraz obsługę słowackiego Budżetowego Systemu Informacyjnego (RIS), jak również wizyta na Uniwersytecie Ekonomicznym w Bratysławie podczas której przedstawione zostały założenia oraz strategia reformy finansów publicznych na Słowacji.

Przedstawiciele polskiego Ministerstwa Finansów mieli również okazję uczestniczyć w spotkaniu z ambasadorem Rzeczypospolitej Polskiej na Słowacji oraz z pracownikami wydziału ekonomicznego i politycznego Ambasady RP w Bratysławie.

W spotkaniach w dniach 3-6 lutego 2009 r., ze strony słowackiej uczestniczyli przedstawiciele następujących instytucji: Ministerstwa Finansów RS, Ministerstwa Budownictwa i Rozwoju Regionalnego RS, Ministerstwa Gospodarki RS, Ministerstwa Transportu, Poczty i Telekomunikacji RS, Ministerstwa Rolnictwa RS,

Najwyższego Urzędu Kontroli RS, Uniwersytetu Ekonomicznego w Bratysławie, firmy PosAm.

Podczas wizyty w dniach 3–6 lutego 2009 r. realizowany był program, opierający się na następujących blokach tematycznych:

-
1. Proces budżetowy w Republice Słowacji (Ministerstwo Finansów RS).

---

  2. Korekta budżetu na podstawie budżetu zadaniowego – przesunięcia wydatków w ramach programów, podprogramów i zadań (Ministerstwo Finansów RS).

---

  3. Prezentacja Budżetowego Systemu Informacyjnego (RIS) i jego zastosowanie w praktyce (Firma PosAm).

---

  4. Budżet zadaniowy Ministerstwa Budownictwa i Rozwoju Regionalnego RS.

---

  5. Budżet zadaniowy Ministerstwa Gospodarki RS.

---

  6. Budżet zadaniowy Ministerstwa Transportu, Poczty i Telekomunikacji RS.

---

  7. Budżet zadaniowy Ministerstwa Rolnictwa RS.

---

  8. Wyniki przeprowadzonej kontroli dotyczącej przestrzegania zasad budżetowania programowego na Słowacji (Najwyższy Urząd Kontroli RS)

---

  9. Przesłanki przystąpienia do reformy finansów publicznych i wprowadzenia budżetowania programowego na Słowacji (Uniwersytet Ekonomiczny w Bratysławie)

---

  10. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania reformy finansów publicznych na Słowacji ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu przystąpienia Słowacji do strefy EURO.
-

2. Ogólne informacje dotyczące wdrażania i rozwoju budżetu zadaniowego na Słowacji.

Pierwsze prace koncepcyjne dotyczące wprowadzenia budżetu zadaniowego na Słowacji rozpoczęto już w 2000 roku. Założenia do nowego systemu budżetowania oparte zostały na sprawdzonych, światowych modelach, wykorzystując jednocześnie pomoc ekspertów Banku Światowego oraz amerykańskich i holenderskich doradców.

Proces reformy systemu budżetowego na Słowacji rozpoczął się w 2002 r., gdy Rząd Republiki Słowacji, dążąc do spełnienia istotnego celu, jakim było wprowadzenie wspólnej waluty europejskiej i przystąpienie do Europejskiej Unii Monetarnej, podjął się dużej ilości działań, realizowanych w ramach Reformy Zarządzania Finansami Publicznymi, zmierzających do poprawy i wzmocnienia stanu finansów publicznych.

Jednym z kluczowych założeń reformy była deklaracja, dotycząca wprowadzenia wieloletniego programowania budżetowego (umieszczona w dokumencie rządowym), które miało na celu zwiększyć przejrzystość, efektywność oraz skuteczność wykorzystania środków publicznych co pozwoliłoby na lepszą ocenę wykonania wydatków całej administracji publicznej.

W ramach przeprowadzonej reformy zapowiedziano również budowę nowego centralnego systemu płatniczego tzw. „Kasy Państwowej” - stanowiącej centrum realizacji budżetu, opierającej się na zintegrowanym systemie informatycznym, który przejął funkcję zarządzania budżetem od Narodowego Banku Słowacji i stał się ważnym elementem sukcesu przeprowadzonej reformy.

Istotnym działaniem, służącym rozwojowi budżetu zadaniowego na Słowacji była rozbudowa Budżetowego Systemu Informacyjnego (RIS) i stworzenie narzędzia grupującego i prezentującego budżet w układzie programowym, stanowiącego bazę danych dla budżetu zadaniowego.

Wprowadzanie nowej metody budżetowania na Słowacji rozpoczęto programem pilotażowym w 2001 r. Projekt polegał na opracowaniu budżetu programowego, na 2002 r., dla wybranych części budżetowych (m.in. Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Sądu Administracyjnego). W kolejnych latach budżetem programowym obejmowani byli kolejni dysponenci środków budżetowych. Od 2004 r. niemal wszyscy dysponenci poszczególnych części budżetowych zobowiązani zostali do opracowywania budżetów w układzie programowym, a budżet zadaniowy stanowił od tej chwili jedną z części całego słowackiego systemu budżetowego.

Od tego momentu wyznaczono kolejne etapy prac, związane z wdrażaniem nowego systemu budżetowania i działania, które miały się znacząco przyczynić do jego dalszego rozwoju. Założono m.in. poprawę istniejącej metodologii budżetowania programowego, wdrożenie systemu monitoringu i ewaluacji dla

budżetu zadaniowego jak również udoskonalenie systemów rachunkowości, controllingu i raportowania na potrzeby opracowywania budżetu w układzie programowym.

Wprowadzenie nowej metody budżetowania jaką jest budżet zadaniowy, uznaje się na Słowacji za jeden z największych sukcesów w ramach prowadzonej Reformy Zarządzania Finansami Publicznymi.

3. Budżetowanie zadaniowe na Słowacji – szczegółowe informacje uzyskane podczas spotkań z przedstawicielami słowackich resortów.

3.1. Proces przygotowania budżetu programowego

Proces budżetowania, według nowego prawa o zasadach budżetowych finansów publicznych (ustawa z 2004 r.) na Słowacji obejmuje okres 3 lat. Planowanie wieloletnie obejmuje dowolny okres począwszy od roku, na który w danej chwili opracowywany jest budżet roczny.

Procedurę przygotowywania słowackiego budżetu można podzielić na 4 zasadnicze etapy:

I etap to przygotowanie prognoz makroekonomicznych oraz ustalenie limitów wydatków przez Ministerstwo Finansów RS (styczeń-marzec). Na tym etapie Ministerstwo Finansów ustala ogólny limit wydatków oraz poziom deficytu budżetowego w oparciu o opracowane wcześniej prognozy makroekonomiczne.

II etap to przygotowanie przez resorty projektu budżetów na następny rok oraz przedstawienie prognozy wydatków na dwa kolejne lata dla poszczególnych części budżetowych (30 kwietnia). Każda z instytucji przesyła również 5 priorytetowych zadań, uzasadniając potrzebę ich realizacji w danym roku. Na tym etapie prowadzone są negocjacje Ministerstwa Finansów z pozostałymi resortami dotyczące określonych limitów wydatków. Projekt budżetu państwa, Ministerstwo Finansów przedkłada rządowi do 15 sierpnia.

III etap przygotowania budżetu to negocjacje prowadzone na szczeblu rządowym. Rząd analizuje wszystkie zgłoszone przez resorty uwagi oraz propozycje i przyjmuje ostateczny projekt budżetu. Do dnia 15 października projekt przedkładany jest Radzie Narodowej.

IV etap to dyskusja i ostateczne zatwierdzenie budżetu przez Radę Narodową. Debata nad projektem budżetu trwa do końca listopada, a ostateczny jego kształt przyjęty zostaje do końca grudnia.

Po uchwaleniu budżetu przez Radę Narodową, dysponenci poszczególnych części przesyłają do Ministerstwa Finansów, układ wykonawczy według klasyfikacji

ekonomicznej oraz programowej (zadaniowej), który udostępniany jest poszczególnym instytucjom poprzez Budżetowy System Informacyjny (RIS).

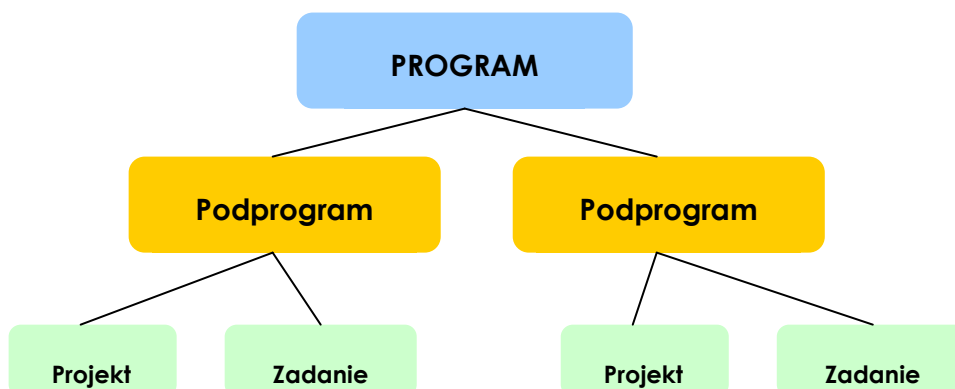
W trakcie roku mogą następować przesunięcia środków budżetowych między programami, ale tylko w uzasadnionych przypadkach, na specjalny wniosek danego dysponenta i tylko za zgodą Ministra Finansów.

3.2. Metodyka budżetu programowego

Słowacki system budżetowania programowego, to system oparty na planowaniu zadań i działań określonych na podstawie priorytetów strategicznych rządu. To budżetowanie ukierunkowana na efektywne wydatkowanie środków publicznych.

Na strukturę budżetu programowego Słowacji składają się:

- programy,
- podprogramy,
- projekty i zadania (elementy).

Nadrzędnym elementem struktury budżetu zadaniowego jest program. To suma działań, realizowanych w celu osiągnięcia konkretnego wyniku. Każdy z programów formułowany jest przez danego dysponenta określonej części budżetowej, a następnie zatwierdzany przez rząd. Dysponent odpowiedzialny jest bezpośrednio za realizację konkretnego programu.

W strukturze programowej wyróżnia się dwa rodzaje programów:

- 1) **programy czasowo określone**
- 2) **programy nieokreślone w czasie**

Programy czasowo określone, posiadają termin rozpoczęcia i zakończenia ich realizacji. Poprzez zdefiniowane dla nich cele i przypisane do nich mierniki, ich wykonanie oceniane jest przez cały okres ich obowiązywania.

Programy nieokreślone w czasie dotyczą przede wszystkim instytucji w których wykonywane zadania nie zmieniają się w sposób istotny w okresie ich obowiązywania. Tego typu programom przypisane są zazwyczaj mierniki logiczne, które nie opisują procesu ich realizacji. Końcowa ocena programów nieokreślonych czasowo ma wyłącznie charakter formalny, gdyż ich celem jest zapewnienie ciągłości wykonywanych czynności, które głównie wynikają z zobowiązań ustawowych.

Poza programami, za których realizację odpowiedzialny jest jeden dysponent, występują także **programy międzyresortowe**. To programy dla których określony jest ponadresortowy cel operacyjny, a w jego realizację zaangażowanych jest więcej niż jeden dysponent. Za program międzyresortowy, odpowiedzialny jest **Gestor** (jeden z dysponentów danej części budżetowej), na którym spoczywa m.in. zaplanowanie odpowiedniej wielkości środków, jakie należy przeznaczyć na dany program, osiągnięcie wszystkich wyznaczonych celów, monitorowanie oraz końcowa ocena stopnia jego wykonania. Gestor zobowiązany jest do przekazania szczegółowego sprawozdania z realizacji programu do rządu. Każda z pozostałych instytucji, biorących udział w programie międzyresortowym odpowiedzialna jest za realizację podprogramów działających w jego zakresie.

W strukturze zadaniowej programy dzieli się na podprogramy, które stanowią część programu składającą się z poszczególnych działań.

Na najniższym poziomie struktury budżetu programowego znajdują się projekty i zadania (elementy). Projekty to ograniczone czasowo działania dostarczające konkretne usługi lub produkty, natomiast zadania (elementy) to nieograniczone w czasie działania mające charakter bieżący.

Obecnie w strukturze programowej funkcjonuje:

- 72 programy (w tym programy międzyresortowe);
- 350 podprogramów;
- 700 zadań (elementów).

Programy, podprogramy, projekty i zadania oraz określone dla nich cele i przypisane im mierniki definiowane są przez poszczególne resorty w oparciu o zasady dotyczące budżetowania programowego, które określone zostały w podręczniku metodologicznym, wydanym przez słowackie Ministerstwo Finansów.

Dla każdego z programów określony jest cel priorytetowy. Wyznaczane są również cele operacyjne programu, podprogramu, projektu i zadania (elementu). Podczas formułowania celów bierze się pod uwagę bardzo wiele aspektów, opierając się przede wszystkim o plan rządu oraz potrzeby społeczne. Na każdym poziomie programowego układu budżetowego przyjmuje się dowolną ich ilość.

Mierniki w programowym systemie budżetowania są narzędziem wykorzystywanym do monitorowania i ewaluacji celów operacyjnych. Stosowane na wszystkich poziomach struktury programowej mierniki odzwierciedlają konkretne dane liczbowe, prezentując aktualną oraz planowaną wartość. Dopuszczalne i używane są również mierniki służące ocenie logicznej: tak/nie.

W ciągu roku, zgodnie z zapisami podręcznika metodologicznego nie należy zmieniać zdefiniowanych wcześniej celów i mierników. Jednak ze względu na przesunięcia środków finansowych pomiędzy programami jest to nie uniknione i zmiany takie występują.

W roku 2008 przeprowadzono pierwszą analizę stosowanych do tej pory mierników. Wyniki przeprowadzonej analizy posłużyły Ministerstwu Finansów do przygotowania wytycznych dotyczących prawidłowego ich konstruowania, co znacząco przyczyniło się do poprawy ich jakości.

Istotnym narzędziem wspomagającym planowanie, zarządzanie, monitoring i ewaluację całej struktury programowej jest tzw. matryca logiczna budżetu programowego. Przedstawia ona wewnętrzną strukturę danego programu. Używana jest do tworzenia, wdrażania i monitorowania powiązań pomiędzy celami strategicznymi i operacyjnymi, poszczególnymi zadaniami i nakładami poniesionymi na realizację programu. Matryca logiczna pozwala wybrać najważniejsze cele oraz określić czynniki, które mogą stać na przeszkodzie w ich osiągnięciu.

System budżetowania programowego funkcjonuje obecnie tylko na poziomie budżetu państwa, jednak od 2009 r. do przestrzegania zasad nowej metody budżetowania zobowiązane zostały również instytucje na szczeblu samorządowym.

Na rok 2010 przewidziane jest rozpoczęcie procesu monitoringu i ewaluacji struktury programowej, która istnieje w niezmienionej formie od 2006 r., kiedy nastąpiło usystematyzowanie całej struktury programowej.

3.3. Budżetowy System Informatyczny (RIS)

Istotnym elementem wizyty studyjnej na Słowacji było spotkanie z przedstawicielami firmy PosAm, która wykonała dla słowackiego Ministerstwa Finansów system informatyczny RIS (Rozpočtový informačný systém), służący do obsługi budżetu państwa, w szczególności w układzie zadaniowym.

System informatyczny RIS jest rozwijany od 1996 roku. Składa się z ośmiu modułów pozwalających na odwzorowanie w formie elektronicznej wszystkich standardowych procesów biznesowych wymaganych przy tworzeniu budżetu zadaniowego. Użytkownicy systemu mają dostęp do danych za pośrednictwem klasycznej przeglądarki internetowej, korzystającej z bezpiecznego protokołu.

System pozwala na wykorzystanie jego funkcjonalności w całej hierarchii dysponentów środków budżetowych na Słowacji. RIS kompleksowo wspiera wszystkie kluczowe procesy związane z konstruowaniem i bieżącą aktualizacją budżetu na wszystkich poziomach hierarchii. Do głównych zalet systemu RIS należy zaliczyć ponadto:

- możliwość budżetowania rocznego oraz wieloletniego,
- dostępność aplikacji pozwalających na pełne wykorzystanie danych z wielowymiarowego środowiska klasyfikacji budżetowej (warstwa organizacyjna, ekonomiczna, funkcjonalna, programowa, źródłowa, ogólna i rejestr inwestycji),
- elastyczność na etapie formułowania budżetu zadaniowego na wszystkich poziomach hierarchii dysponentów,
- precyzyjne zarządzanie limitami wydatków na wszystkich poziomach wydatkowania środków,
- możliwość oceny realizowanych działań,
- bogate raportowanie zgodne z wymogami słowackiego Rządu i Parlamentu.

System informatyczny RIS posiada scentralizowaną architekturę opartą na platformie Oracle (serwer aplikacji, baza danych). Aplikacja została zbudowana w technologii J2EE, opartej o wielowarstwową architekturę komponentową. Rozwiązanie oparte na Java Enterprise powinno pozwolić na poprawne funkcjonowanie aplikacji systemu RIS na dowolnej platformie sprzętowej czy systemie operacyjnym. Aby zapewniać pełną integralność, konsystencję i poprawność dostarczonych informacji wszystkie dane budżetowe są przechowane w jednej bazie danych. System automatycznie sprawdza konsystencję danych między poziomami w hierarchii dysponentów oraz w powiązaniu z klasyfikacją budżetową.

3.4. Przedstawienie budżetów programowych poszczególnych resortów

Podczas spotkań z Ministerstwem Budownictwa i Rozwoju Regionalnego, Ministerstwem Gospodarki, Ministerstwem Transportu, Poczty i Telekomunikacji oraz Ministerstwem Rolnictwa, ich przedstawiciele zaprezentowali strukturę swoich budżetów programowych, przygotowanych na lata 2009-2011. Dokonali krótkiej charakterystyki poszczególnych programów, podprogramów oraz projektów i zadań za realizację, których są odpowiedzialni, a także programów międzyresortowych, których są współuczestnikami.

Każdy resort odpowiedzialny jest za formułowanie programów, podprogramów, projektów i zadań (elementów) oraz wyznaczanie celów i mierników określających stopień ich realizacji oraz jest zobowiązany do przekazania Ministerstwu Finansów półrocznego sprawozdania z wykonania danego programu.

Podczas prezentacji poszczególnych struktur programowych, skupiono się głównie na problemach związanych z określaniem celów oraz definiowaniem mierników na wszystkich poziomach zadaniowej struktury. Jak wynika z przedstawionych przez ministerstwa informacji, Słowacja, tak jak wiele innych krajów wdrażających budżet zadaniowy ma trudności z oznaczaniem celów oraz mierników przedstawiających stopień ich realizacji. Powiązania między wydatkami, celami i miernikami nie zawsze są przejrzyste, a mierniki często nie dają odpowiedniej informacji o efektywności poniesionych wydatków.

Prezentacje resortów reprezentujących różne polityki, wykazały wiele innych problemów, które wystąpiły podczas wdrażania i opracowywania budżetu zadaniowego oraz jego realizacji. Do najważniejszych można zaliczyć m.in. brak wsparcia stosowania budżetu zadaniowego przez osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe, zatwierdzanie struktury programowej przed przyjęciem budżetu w układzie klasycznym, brak realizacji wszystkich postawionych celów z uwagi na przesunięcia środków budżetowych.

Spotkania przyczyniły się do uzyskania wiedzy praktycznej, dotyczącej tworzenia budżetu zadaniowego, którą można nabyć jedynie poprzez kontakt z osobami reprezentującymi konkretne jednostki bezpośrednio zaangażowane w proces budżetowania. Jak wynika z przekazanych informacji, metoda budżetowania zadaniowego na Słowacji jest w dalszym ciągu uznawana za bardzo innowacyjną, wymagającą dalszego doskonalenia i rozwoju.

Wymiana doświadczeń z przedstawicielami słowackich ministerstw, stanowiła niezwykle cenny element wizyty, również z punktu widzenia etapu, na którym obecnie znajduje się Polska i wyznaczaniu dalszych działań jakie należy podjąć w celu rozwoju budżetu zadaniowego w naszym kraju.

3.5. Przestrzeganie zasad budżetowania programowego – Najwyższy Urząd Kontroli

W 2005 r., po dwóch latach od wprowadzenia budżetu programowego, pojawiła się idea przeprowadzenia jego kontroli. Słowacki Najwyższy Urząd Kontroli uznał, że dwuletni okres funkcjonowania nowej metody to wystarczający czas, aby skontrolować przestrzeganie zasad budżetowania w wybranych ministerstwach oraz innych instytucjach centralnych.

W 2006 r. kontrolą objętych zostało 18 jednostek budżetowych (13 ministerstw oraz 5 pozostałych instytucji). Podczas prowadzonej kontroli skupiono się przede wszystkim na przestrzeganiu zasad budżetowania, ale ocenie poddano także cele i mierniki.

Kontrola przeprowadzona przez Najwyższy Urząd Kontroli ukierunkowana była na kontrolę procesową, obejmującą sposób realizacji całego budżetu oraz przegląd wykonywanych zadań, bez ingerowania w sposób wydatkowania środków budżetowych. Głównym zadaniem przeprowadzonej kontroli była odpowiedź na pytanie postawione na początku rozpoczęcia prac kontrolnych: czy rezultat jaki powstaje z wykonywania działań budżetowania programowego odpowiada rzeczywistości?

Wyniki przeprowadzonej kontroli zaprezentowano w dokumencie pokontrolnym, który przekazany został do Parlamentu Słowacji.

W przedstawionych uwagach pokontrolnych Najwyższy Urząd Kontroli przedstawił pozytywne oraz negatywne następstwa wprowadzenia i funkcjonowania programowego budżetowania. Do pozytywnych skutków należy zaliczyć m.in. znaczne ustabilizowanie struktury budżetowej (w latach 2004, 2005 i 2006) oraz zwiększenie przejrzystości wydatkowanych środków publicznych, a tym samym dostarczanie lepszej informacji na jakie konkretnie zadania przeznaczane są poszczególne wydatki. W dokumencie tym zwrócono również uwagę na elementy jakie należy poprawić w dalszym procesie wdrażania programowego budżetowania. Dotyczy to głównie kwestii związanych z prawidłowym określaniem celów i przypisywaniem do nich mierników. Cele nie zawsze były dostatecznie powiązane z wielkością środków przeznaczanych na realizację danego programu, często też nie obejmowały całego programu, czy podprogramu a jedynie tylko jego część. Zdarzało się, iż pomimo wykorzystania w 100% środków budżetowych, zamierzone cele nie zostały osiągnięte, a w niektórych przypadkach były nierealne do osiągnięcia.

Najwyższy Urząd Kontroli zalecił, aby resorty i jednostki ściśle przestrzegały zasad i wytycznych określonych w podręczniku metodologicznym, opracowanym przez Ministerstwo Finansów na potrzeby tworzenia budżetu programowego.

3.6. Przesłanki przystąpienia do reformy finansów publicznych i wprowadzenia budżetowania programowego na Słowacji – Uniwersytet Ekonomiczny w Bratysławie

Podczas wizyty na Uniwersytecie Ekonomicznym w Bratysławie przedstawiciel władz uczelni Pan Pavol Ochotnický przedstawił założenia przystąpienia do reformy finansów publicznych oraz wprowadzenia budżetu zadaniowego na Słowacji. Od początku wdrażania działań zmierzających do poprawy stanu finansów publicznych Słowacja oparła się na programach OECD m.in. na programie PUMA, który zakładał poprawę skuteczności, wydajności i jakości usług publicznych w krajach członkowskich, sprzyjających rozwojowi ekonomicznemu i społecznemu państwa. Głównymi założeniami słowackiej reformy w oparciu o założenia „zdrowego budżetowania” były m.in. następujące zasady:

1. Budżetowanie zadaniowe miało następować „z góry na dół”.
2. Przejrzystość budżetu (społeczeństwo miało otrzymać jasny obraz wydatkowania i przeznaczania środków publicznych).
3. Uwolnienie kontroli szczebla centralnego (resorty mogły wносить zmiany w ciągu roku budżetowego).
4. Orientacja na wyniki/rezultaty.
5. Nowoczesna metoda budżetowania.

Z przedstawionych informacji wynika, iż głównymi celami, które zostały określone w założeniach reformy finansów publicznych na Słowacji były przede wszystkim:

1. Poprawa dotychczasowego procesu budżetowania.
2. Wzmocnienie zdolności prognozowania makroekonomicznego.
3. Profesjonalne zarządzanie długiem publicznym poprzez stworzenie „Kasy Państwowej”.

Projekt reformy miał charakter programu, w którym określone zostały cele i mierniki.

Słowacki proces budżetowania zadaniowego zakładał:

1. wsparcie efektywnego wdrażania procesu budżetowego,
2. poprawę jakości budżetowania (dokładność),
3. dokumenty strategiczne opierały się na planie rządu i miały być powiązane z konkretnymi nazwami programów,
4. wypracowanie zdolności do przeprowadzania analiz i oceny wydatków budżetowych.

Słowacy wprowadzając budżet zadaniowy w ścisłej współpracy z ekspertami Banku Światowego oparli się m.in. na doświadczeniach belgijskich. Należy zaznaczyć, że cała reforma została przygotowywana w sposób kompleksowy.

3.7. Spotkanie z Ambasadorem Polski w Bratysławie

Uczestnicy delegacji spotkali się także z Ambasadorem Polskim na Słowacji Panem Andrzejem Krawczykiem oraz kierownikiem Wydziału Politycznego i Wydziału Ekonomicznego. Spotkanie odbyło się w budynku Ambasady.

Podczas spotkania dyskutowano na temat społeczno-gospodarczych uwarunkowań reformy finansów publicznych na Słowacji, ze szczególnym uwzględnieniem przystąpienia Słowacji do strefy EURO. Pracownicy Ambasady stwierdzili, iż gospodarka Słowacji podczas narastającego kryzysu finansowego jest bardziej stabilna i chroniona. Wśród największych korzyści z wejścia do strefy EURO wymienia się przede wszystkim: niższe ryzyko kursowe, brak kosztów transakcyjnych oraz zwiększenie obrotu handlowego z krajami ze strefy EURO. Zostaliśmy poinformowani również o tym, że zdecydowana większość słowackich handlowców po wprowadzeniu wspólnej waluty europejskiej nie miała problemów z przyjmowaniem i wydawaniem EURO. Ponieważ ceny towarów musiały być podawane w dwóch walutach obawiano się oszustw w ich przeliczaniu, dlatego też wprowadzono odpowiednie mechanizmy monitoringu i kontroli procesu wymiany. Słowacka Inspekcja Handlowa (Slovenska Obchodna Inspekcja – SOI) po przeprowadzeniu kontroli wśród handlowców nie stwierdziła większych uchybień związanych z przeliczaniem cen.

Efektom wizyty jest poszerzenie wiedzy pracowników polskiego Ministerstwa Finansów w zakresie doświadczeń międzynarodowych we wdrażaniu budżetu zadaniowego. Nowe doświadczenia i informacje uzyskane w czasie wizyty będą wykorzystywane w dalszych pracach związanych z wdrażaniem nowej metody budżetowania w Polsce.